

Socialstyrelsen

Bilag 1

Vejledning til kommunernes
behandling af central udmelding
for udsatte gravide kvinder med
et skadeligt rusmiddelbrug

November 2019

Viden til gavn

Indhold

Kommunernes behandling af den centrale udmelding	2
Temaer i afrapporteringen	2
Grundlag for Socialstyrelsens vurdering af de indrapporterede løsninger.....	3
Tilbuddenes specialisering	4
Aktiviteter i forbindelse med udsendelsen af den centrale udmelding	5

Kommunernes behandling af den centrale udmelding

Kommunalbestyrelserne skal behandle udmeldingen jf. § 13 i bekendtgørelse om rammeaftaler på det sociale område (BEK nr. 1631 af 16/12/2016).

Udmeldingen er udsendt d. 26. november og skal afrapporteres under et særskilt punkt i forbindelse med fastlæggelse af udviklingsstrategien i rammeaftalen i efteråret 2020. Afrapportering skal derfor ske inden d. 15. oktober 2020 og i umiddelbar forlængelse heraf sendes til Socialstyrelsen.

Det vil i praksis være rammeaftalesekretariaterne, der koordinerer afrapporteringen for hver region, og de vil derfor bede de enkelte kommuner om oplysninger til brug for den samlede regionale afrapportering. Regionsrådet bidrager til behandlingen af den centrale udmelding for så vidt angår de tilbud, der aktuelt drives af regionen, eller som kommunalbestyrelserne påtænker at anmode regionen om at etablere.

På baggrund af afrapporteringen skal Socialstyrelsen kunne vurdere, om der på nationalt plan er en tilstrækkelig koordination, der sikrer det fornødne udbud af højt specialiserede døgnbehandlingsindsatser til udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug.

Afrapporteringen skal derfor ske i overensstemmelse med Socialstyrelsens beskrivelse af målgruppen og af de højt specialiserede indsatser og tilbud til målgruppen i den centrale udmelding. Socialstyrelsen har udarbejdet et skema, som rammeaftalesekretariaterne skal anvende til afrapporteringen. Skemaet skal sikre en ensartet afrapportering på tværs af regioner og sikre grundlaget for et landsdækkende overblik.

I det følgende præsenteres de parametre, som ligger til grund for Socialstyrelsens vurdering af de indrapporterede løsninger, og som derfor også er styrende for databehovet under hvert af de fire temaer i afrapporteringsskemaet.

Temaer i afrapporteringen

Afrapporteringen skal besvare en række spørgsmål inden for følgende fire temaer:

1. Målgruppen

Socialstyrelsen skal kunne vurdere målgruppens volumen i kommunerne inden for regionen. Afsnittet skal afdække behovet for døgnbehandlingsindsatser til udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug.

For at kunne vurdere dette er der behov for en række data om målgruppen, herunder antal udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug i 2017, 2018 og 2019 med henblik på at kunne beskrive udviklingen i målgruppen.

2. Højt specialiserede tilbud og indsatser

Socialstyrelsen skal kunne vurdere, om der er det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud og indsatser til udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug. Socialstyrelsen skal også kunne indgå i en efterfølgende dialog med kommunerne om den mest hensigtsmæssige løsning på de beskrevne udfordringer ved det aktuelle udbud. Afsnittet skal derfor afdække, hvilke højt specialiserede tilbud og indsatser på det sociale område der er tilgængelige til målgruppen.

For at kunne vurdere dette efterspørges data for de tilbud, som kommunerne inden for regionen visiterer borgere i målgruppen til. Herunder data om, hvilke forudsætninger disse tilbud har for at udvikle og opretholde den fornødne specialisering ift. målgruppen.

3. Koordination og samarbejde

Socialstyrelsen skal kunne vurdere, om der er den fornødne koordination og samarbejde mellem kommunerne inden for og på tværs af regionerne omkring indsatserne til udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug.

Afsnittet skal afdække, hvilke typer samarbejde der findes omkring målgruppen. Det kan fx være formaliserede samarbejdsaftaler med andre kommuner, med tilbud eller med andre relevante aktører. En samarbejdsaftale kan fx indeholde supervision og rådgivning eller fælles finansiering af et tilbud.

For at kunne vurdere dette er der behov for en række data om samarbejdet, herunder kopi af de nedskrevne samarbejdsaftaler.

4. Fremadrettet tilrettelæggelse af indsatsen

Socialstyrelsen skal kunne vurdere, om kommunerne kan løse de udfordringer, som styrelsen har beskrevet i den centrale udmelding.

Afsnittet skal afdække, hvordan kommunerne vil tilrettelægge indsatsen til målgruppen med henblik på at løse de beskrevne udfordringer. Kommunerne har her desuden mulighed for at beskrive yderligere udfordringer i forhold til målgruppen.

For at kunne vurdere dette er der behov for en række data om kommunernes tilrettelæggelse af indsatsen til målgruppen, herunder beskrivelser af de tiltag, der iværksættes som løsning på udfordringerne. Herudover er der behov for en beskrivelse af de eventuelle udfordringer, som kommunerne i regionen oplever ift. målgruppen, som ikke er beskrevet i den centrale udmelding, samt deres bud på løsningstiltag til at imødekomme disse udfordringer.

Databehovet under alle fire temaer er tydeliggjort i afrapporteringsskemaerne i bilag 2 og 3.

Grundlag for Socialstyrelsens vurdering af de indrapporterede løsninger

Socialstyrelsen udsender den centrale udmelding og vurderer de indrapporterede løsningsforslag med udgangspunkt i servicelovens § 13 b og c samt i bemærkningerne til lovgivningen vedr. den nationale koordinationsstruktur¹.

Heraf fremgår det, at Socialstyrelsen skal vurdere, hvorvidt de indrapporterede løsningsforslag er fagligt tilstrækkelige. Såfremt dette ikke er tilfældet, og den efterfølgende dialog med kommunalbestyrelserne ikke i sig selv sikrer en tilstrækkelig løsning, har Socialstyrelsen mulighed for at tilbagevise de indrapporterede løsningsforslag til en fornyet behandling hos kommunerne.

---

¹ Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love, 2013/1 LSF 165

Hvis den fornyede behandling heller ikke fører til fagligt tilstrækkelige løsninger, kan Socialstyrelsen undtagelsesvist meddele et driftspålæg, hvor en kommune eller region fx pålægges et driftsansvar for at opretholde eller etablere et tilbud. Tilbudsstrukturen på området fastlægges dermed af Socialstyrelsen.

Socialstyrelsens vurdering af, om de indrapporterede løsninger er fagligt tilstrækkelige, vil bero på, hvorvidt der er et fornødent udbud af højt specialiserede tilbud og indsatser til målgruppen, som svarer til udviklingen i målgruppens behov. Herunder også, hvorvidt der er den fornødne specialisering i de indrapporterede tilbud til målgruppen.

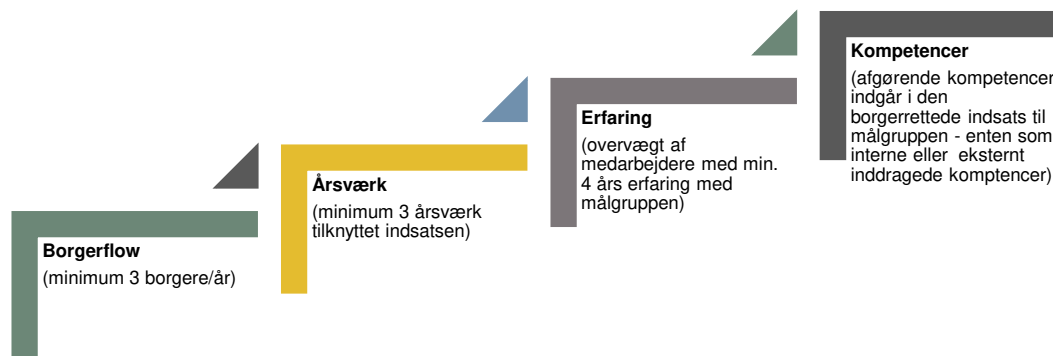
I det følgende konkretiseres det analytiske udgangspunkt for Socialstyrelsens vurdering af specialiseringen i sociale tilbud.

Tilbuddenes specialisering

Specialiseringen i døgnbehandlingsindsatser til udsatte gravide kvinder med et rusmiddelbrug vurderes med udgangspunkt i nedenstående model. Modellen ligger til grund for en række af de spørgsmål, der bedes besvaret i forbindelse med afrapportering på den centrale udmelding. Den vil også – sammen med en faglig vurdering af særlige målgruppenspecifikke forhold mv. – ligge til grund for Socialstyrelsens vurdering af, om de indrapporterede løsninger er fagligt tilstrækkelige.

Modellen er udviklet i regi af den nationale koordinationsstruktur til at identificere de sociale tilbud til en given målgruppe, som har forudsætningerne for at kunne udvikle og opretholde specialisering. Screeningsmodellens fire trin udgør de fire kernekriterier som i udgangspunktet er forudsætning for, at et tilbud kan vurderes som højt specialiseret.

Figur 1: Screeningsmodel for højt specialiserede tilbud

Den væsentligste forudsætning for at kunne udvikle og vedligeholde en høj specialisering i forhold til en given målgruppe er, at der er en vis gennemstrømning af borgere i tilbuddet. Såfremt tilbuddet ikke hvert år leverer indsatser til minimum 3 borgere i målgruppen for den højt specialiserede indsats, vurderes det ikke at kunne udvikle og opretholde den fornødne specialisering.

Dernæst er det afgørende, at der indgår flere medarbejdere i indsatsen til målgruppen, og at medarbejderne har en vis erfaring med målgruppen. Begge trin udgør væsentlige forudsætninger for, at tilbuddet har mulighed for at udvikle et fagligt miljø med en vis robusthed

omkring indsatserne til målgruppen, som fx ikke er afhængigt af enkelte medarbejdere med faglig specialviden.

Endeligt lægges der vægt på, at de særlige kompetencer, der vurderes som afgørende i en højt specialiseret indsats til målgruppen er til stede og indgår i den borgerrettede indsats til målgruppen – enten som interne kompetencer (dvs. medarbejdere ansat i tilbuddet) eller som eksternt inddragede kompetencer. For tilbud, der leverer døgnbehandlingsindsatser til udsatte gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelbrug, er det således afgørende, at de kompetencer i form af relevante faggrupper med faglig specialviden, der er beskrevet i den centrale udmelding, indgår i den borgerrettede indsats til målgruppen.

Aktiviteter i forbindelse med udsendelsen af den centrale udmelding

26. nov.	Den centrale udmelding udsendes.
21.-29. nov.	Socialstyrelsen har dialogmøder med de administrative styregrupper i alle fem regioner.
dec. – feb.	Socialstyrelsen afholder møder med relevante parter efter behov. Det gælder fx de administrative styregrupper og rammeaftalesekretariater med det formål at understøtte afrapporteringsprocessen bedst muligt.
jan. – jun. 2020	Rammeaftalesekretariaterne indhenter og bearbejder data fra regioner og kommuner.
Senest 15. oktober 2020	Afrapportering på den centrale udmelding skal foreligge. Rammeaftaler skal være indgået senest den d. 15. oktober. Afrapporteringen på den centrale udmelding samt rammeaftalen sendes til Socialstyrelsen umiddelbart efter, at den er fastlagt.
Løbende	Alt efter behov, har Socialstyrelsen en løbende dialog med relevante parter herunder bl.a. KL, Danske Regioner, administrative styregrupper, regioner og kommuner for at sikre en bilateral dialog og en tværgående og koordinerende planlægning. Der vil ligeledes blive afholdt møder i Det Faglige Råd for National koordination.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk